

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра економіки та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

29.05.2023

протокол № 07, п. 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 29.05.2023 № 70

**МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ/
METHODOLOGY AND ORGANISATION OF SCIENTIFIC
RESEARCH**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«магістр» /	«master»
Галузь знань	23 «Соціальна робота» /	«Social Work»
Спеціальність	232 «Соціальне забезпечення» /	«Social Welfare»
Освітня програма	«Управління в системі соціального забезпечення» /	«Management of Social Welfare»

Розробник: Мартинова Лілія, доктор економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Управління в системі соціального забезпечення»
Юрчик Ірина, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та міжнародних відносин

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних відносин 04.04.2023. пр. № 05; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права 13.04.2023 пр. № 4.

Рецензенти: Хачатрян Валентина, доктор економічних наук, професор кафедри економіки та міжнародних відносин Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ.
Сташенко Наталія, голова ГО Центру соціальної адаптації та розвитку «Європейська ініціатива», м. Вінниця.

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 05.06.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,22.
Обл.-вид. арк. 0,89. Тираж 2. Зам. № 234.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» є формування у здобувачів вищої освіти компетенцій, здобуття ними основних знань з проведення наукових досліджень, опанування основ та принципів методології, інструментарію та організації наукових досліджень.

Завданням вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення» для опанування знань щодо:

- розуміння сутності та значення наукових досліджень як інструменту одержання знань в інформаційному суспільстві;
- вироблення нових наукових парадигм, самопідготовки, написання кваліфікаційного проєкту, підготовки статей, доповідей;
- використання методик та технологій наукового пошуку, підготовки до самостійної наукової діяльності;
- застосування загальнонаукових та спеціальних методів збору інформації, аналізу наукових публікацій, огляду сучасного стану та перспектив проведення досліджень в певній соціально-економічній системі або галузі економічної діяльності та подання їх результатів.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для освітньої програми «Управління в системі соціального забезпечення» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

- фахові компетентності:

СК-1. Здатність до використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціального забезпечення.

СК-2. Здатність планувати та здійснювати соціальні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

Результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»:

РН-1. Використовувати сучасні теорії, методологію і методи соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних та прикладних досліджень у сфері соціального захисту.

РН-2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань щодо соціального забезпечення, формулювати висновки та рекомендації щодо його впровадження.

РН-6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для розвитку професійних навичок та якостей.

РН-11. Планувати та проводити наукові дослідження в системі соціального захисту населення та висвітлювати їх результати.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
Низький (фрагментарний)	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти №12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Всього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Сутність науки та етапи її розвитку	25	4	4	17	УО, Т, Р, ПО, КТ
Тема 2. Наука в системі культури. Етика та психологія наукової діяльності	25	4	4	17	УО, Т, Р, ПО, КТ
Тема 3. Організація науково-дослідної діяльності в Україні	25	4	4	17	УО, Т, Р, ПО, КТ
Тема 4. Методологія та методика наукових досліджень	25	4	4	17	УО, Т, Р, ПО, КТ
Тема 5. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи	25	4	4	17	УО, Т, Р, ПО, КТ
Тема 6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти в системі навчального процесу	15	2	2	11	УО, Т, Р, ПО, КТ
Тема 7. Організація виконання наукового дослідження та представлення його результатів	25	4	4	17	УО, Т, Р, ПО, КТ
Тема 8. Ефективність наукових досліджень та комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності	15	2	2	11	УО, Т, Р, ПО, КТ
Разом	180/6	28	28	124	
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення: СР – самостійна робота; ПЗ – практичні заняття; УО – усне опитування; ПО – письмове опитування; Т – комп'ютерне тестування; Р – реферат.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни (теми програми)

Тема 1. Сутність науки та етапи її розвитку

Сутність науки. Наука як основна та безпосередня продуктивна сила, головний чинник виробництва та громадського життя. Суб'єкт та об'єкт наукового пізнання. Система наукових знань як сукупність фактів та емпіричних закономірностей. Критерії науковості. Функції науки. Поняття наукової (науково-дослідної) діяльності.

Класифікація наук. Проблема взаємозв'язку та взаємодії наук.

Тенденції розвитку науки (від зародження наукових знань та до сьогодні). Проблеми періодизації розвитку науки. Наукові відкриття Стародавнього світу та епохи Античності. Розвиток наукової думки в період Середньовіччя та Відродження. Перша наукова революція та розвиток наукових знань в період Нового часу. Промислова революція кінця XVIII ст. Друга наукова революція (кінець XIX – початок XX ст.) та її місце в генезисі науки. Третя наукова революція (середина XX ст. – сьогодні) та формування постіндустріального, інформаційного, постмодерного суспільства.

Етапи й тенденції розвитку української науки: від становлення і досі.

Особливості сучасної науки. Диференціація та інтеграція як закономірні тенденції розвитку науки. Диференціація, її характерні ознаки та форми прояву в науці. Історичні передумови виникнення диференціації наук. Інтеграція, її характерні ознаки та форми прояву в науці. Механізми та умови, види і рівні інтеграції наукових знань. Інтеграційні процеси в освіті.

Тема 2. Наука в системі культури. Етика та психологія наукової діяльності

Місце науки в культурі. Наука і філософія, наука і релігія, наука і мистецтво.

Етика наукової діяльності. Поняття наукової етики, її принципи та основні норми. Етика взаємин науки та суспільства. Експерименти на тваринах та людині. Етика цитування. Етика співавторства.

Наукові колективи як особливі структури в науці. Основні принципи управління науковим колективом. Особливості управління конфліктами в науковому колективі. Наукова організація та гігієна розумової праці. Робоче місце і робочий день науковця.

Основні риси наукового працівника. Вплив особистісних якостей дослідника на результативність наукового дослідження. Моральна відповідальність ученого.

Тема 3. Організація науково-дослідної діяльності в Україні

Нормативно-правова база та державне регулювання наукової (науково-дослідної) діяльності в Україні. Цілі та завдання державної політики України з наукової та науково-технічної діяльності. Пріоритетні напрями наукових досліджень в Україні.

Наукові установи України. Академія наук України та галузеві академії наук. Наукова (науково-дослідна) діяльність в системі вищої школи. Наукові товариства та їх роль в розвитку науки і популяризації наукових знань. Студентські наукові товариства, їх організація і діяльність.

Механізм підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів в Україні. Аспірантура та докторантура. Порядок присудження наукових ступенів і вчених звань.

Особливості та підходи до атестації наукових працівників в зарубіжних країнах.

Тема 4. Методологія та методика наукових досліджень

Поняття наукового дослідження та його основні ознаки. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження: зміст та характерні ознаки. Мета, зміст, засоби та результати наукових досліджень.

Метод та методологія наукового дослідження. Основні групи методів наукового пізнання: філософські, загальнонаукові, приватнонаукові, дисциплінарні (спеціальні), міждисциплінарні. Емпіричний метод дослідження та його основні форми (спостереження, експеримент, порівняння). Наукові методи теоретичного дослідження (формалізація, аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний методи). Загальнологічні методи та прийоми пізнання (аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція, модулювання, статистичний метод). Системний підхід та його місце в методології наукових досліджень.

Логіка процесу наукового дослідження. Емпіричний та теоретичний рівні наукового пізнання. Факти дійсності та наукові факти. Етапи наукового дослідження. Методика дослідження як модель дослідження, розгорнута у часі.

Тема 5. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи

Загальні відомості про інформацію. Поняття про інформацію. Роль інформації у науковій діяльності. Друковані носії інформації. Носії і засоби поширення інформації на основі комп'ютерної техніки. Типологія наукової інформації та основні види видань.

Поняття про документи як засоби фіксації наукової інформації. Класифікація документів (за конструктивною формою, за знаковою природою інформації, за періодичністю виходу в світ, ін.). Офіційні, організаційно-розпорядчі, науково-популярні, довідкові, нормативно-виробничі, навчальні документи та їх різновиди. Нормативно-технічні документи. Патентна інформація. Депоновані рукописи. Неопубліковані документи.

Особливості вторинної інформації та її пошук. Призначення та види бібліотек. Бібліотечні фонди: основний і довідковий. Бібліотечні каталоги та картотеки. Види каталогів; алфавітний, систематичний і предметний, їх особливості та призначення.

Методика пошуку першоджерел. Спеціальні бібліографічні видання та їх роль в інформаційному пошуку. Оформлення результатів інформаційного пошуку.

Методи роботи з документами. Експертиза документів. Бібліографічний метод роботи з документами. Інформаційно-бібліографічні ресурси та основні їх складові. Бібліографічна продукція (бібліографічний покажчик, бібліографічний список, бібліографічний огляд) та її різновиди.

Техніка роботи зі спеціальною літературою. Правила цитування.

Тема 6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти в системі навчального процесу

Сутність самостійної роботи здобувачів вищої освіти та основні її завдання. Етапи виконання самостійної роботи. Чинники, що впливають на ефективність виконання самостійної роботи. Вимоги до організації та методики самостійної роботи.

Методика вивчення літератури. Правила організації роботи над науковими першоджерелами. Етапи роботи з науковими працями. Виписки, тези, план, конспект як основні форми занотовування прочитаних джерел.

Тема 7. Організація виконання наукового дослідження та представлення його результатів

Поняття наукової роботи та особливості її виконання. Літературна продукція як результат наукової роботи. Різновиди наукової продукції та вимоги до них (реферат, звіт, тези доповіді, стаття, стаття, монографія). Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Правила редагування та оформлення наукової продукції.

Кваліфікаційний проект: основні цілі та завдання. Порядок виконання та захисту кваліфікаційного проекту, вимоги до них. Керівництво кваліфікаційним проектом та його рецензування.

Дисертаційна робота як різновид наукової роботи. Особливості роботи над дисертаційним дослідженням та захисту його результатів. Вимоги до дисертаційних робіт. Етапи роботи над дисертаційним дослідженням.

Правила оформлення списку використаних джерел (ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання»). Види бібліографічних списків.

Тема 8. Ефективність наукових досліджень та комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності

Впровадження результатів закінчених наукових досліджень. Документальне оформлення підтвердження практичного впровадження результатів дослідження. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії. Види ефективності. Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень.

Винахідництво та раціоналізаторство, їх місце в економічному розвитку держави. Відкриття як основа науково-технічної революції. Винахід та його критерії. Раціоналізаторська пропозиція та її критерії.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
<p>Знати: здобутки наукової думки на кожному з етапів розвитку людської цивілізації та їх авторів.</p> <p>Вміти: вільно володіти відповідним категоріальним апаратом; розуміти зміст науки, її особливості на сучасному етапі розвитку в Україні та закордоном.</p>	<p>Тема 1. Сутність науки та етапи її розвитку Лекція 1. План 1. Сутність науки та її функції. Поняття наукової (науково-дослідної) діяльності. Класифікація наук. 2. Етапи розвитку наукової думки: а) наукові відкриття Стародавнього світу та епохи Античності; б) розвиток наукової думки в період Середньовіччя та Відродження; в) Перша наукова революція та розвиток наукових знань в період Нового часу. Промислова революція кінця XVIII ст.; г) Друга наукова революція (кінець XIX – початок XX ст.) та її місце в генезисі науки; д) Третя наукова революція (середина XX ст. – сьогодні) та формування постіндустріального, інформаційного, постмодерного суспільства. Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань.</p>	5
	<p>Практичне заняття 1. 1. Суб'єкт та об'єкт наукового пізнання. 2. Критерії науковості та їх види. 3. Структурні елементи науки (наукова ідея, гіпотеза, теорія, закон, судження, факти, парадокси, категорії), їх характеристика</p>	2

	<p>Лекція 2. План 1. Тенденції розвитку української наукової думки: а) наукові здобутки Княжої доби; б) розвиток наукової думки на території України в період Литовсько-Польської доби та Козацтва; в) наукові здобутки українського народу в період перебування України у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперій; г) наукова думка України в період радянського режиму.</p> <p>Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання періодичних видань, підготовка до практичного заняття.</p>	12
	<p>Практичне заняття 2. 1. Особливості сучасної науки. 2. Наукова думка України періоду незалежного державотворення: тенденції та перспективи розвитку. 3. Найвідоміші українські вчені минулого та сучасності.</p>	2
<p>Знати: місце науки в культурогенезі світового співтовариства та усвідомлювати про наявність взаємозв'язку між наукою та філософією, наукою та релігією, наукою та мистецтвом.</p>	<p>Тема 2. Наука в системі культури. Етика та психологія наукової діяльності Лекція 3. План 1. Місце науки в культурі. 2. Етика наукової діяльності, її принципи та основні норми. 3. Етика взаємин науки та суспільства. 4. Етика цитування та співавторства.</p> <p>Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.</p>	2
<p>Вміти: вільно володіти</p>	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, виконання індивідуального завдання.</p>	8

відповідним категоріальним апаратом.	Практичне заняття 3. 1. Наука і філософія, наука і релігія, наука і мистецтво. 2. Наука і політика, наука і економіка. 3. Етичні норми і цінності науки.	2
	Лекція 4. План 1. Наукові колективи як особливі структури в науці. 2. Основні принципи управління науковим колективом. 3. Особливості управління конфліктами в науковому колективі. Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.	2
	Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції. Виконання індивідуального завдання.	9
	Практичне заняття 4. 1. Наукова організація та гігієна розумової праці. Робоче місце і робочий день науковця. 2. Основні риси наукового працівника. Вплив особистісних якостей дослідника на результативність наукового дослідження. 3. Моральна відповідальність ученого.	2
Знати: зміст діяльності та тенденції розвитку наукових установ в Україні, наявність взаємозв'язку між успіхами студентської наукової діяльності та результатами підготовки і захисту кваліфікаційного проєкту, а в	Тема 3. Організація науково-дослідної діяльності в Україні Лекція 5. План 1. Нормативно-правова база та державне регулювання наукової (науково-дослідної) діяльності в Україні. 2. Цілі та завдання державної політики України з наукової та науково-технічної діяльності. 3. Пріоритетні напрями наукових досліджень в Україні. Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.	2

<p>майбутньому і дисертаційного дослідження.</p> <p>Вміти: вільно володіти відповідним категоріальним апаратом; знати нормативно-правову базу наукової (науково-дослідної) діяльності в Україні.</p>	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Опрацювання законодавчих актів.</p>	9
	<p>Практичне заняття 5. 1. Наукові установи України. Академія наук України та галузеві академії наук. 2. Наукова (науково-дослідна) діяльність в системі вищої школи. 3. Наукові товариства та їх роль в розвитку науки і популяризації наукових знань.</p>	2
	<p>Лекція 6. План 1. Механізм підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів в Україні. 2. Аспірантура та докторантура. 3. Порядок присудження наукових ступенів і вчених звань. Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	8
	<p>Практичне заняття 6. 1. Студентські наукові товариства, їх організація і діяльність. 2. Особливості та підходи до атестації наукових працівників в зарубіжних країнах.</p>	2
<p>Знати: основні методи наукових досліджень та вміння послуговуватися ними.</p> <p>Вміти: вільно володіти відповідним категоріальним апаратом, інформацією про етапи виконання</p>	<p>Тема 4. Методологія та методика наукових досліджень</p> <p>Лекція 7. План 1. Поняття наукового дослідження та його основні ознаки. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження: зміст та характерні ознаки. 2. Метод та методологія наукового дослідження. 3. Основні групи методів наукового пізнання: філософські, загальнонаукові, приватнонаукові, дисциплінарні (спеціальні), міждисциплінарні. Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.</p>	2

науково-дослідних робіт.	Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.	12
	Практичне заняття 7. 1. Мета, зміст, засоби та результати наукових досліджень. 2. Емпіричний метод дослідження та його основні форми (спостереження, експеримент, порівняння). 3. Наукові методи теоретичного дослідження (формалізація, аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний методи).	2
	Лекція 8. План 1. Загальнологічні методи та прийоми пізнання (аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція, модулювання, статистичний метод). 2. Системний підхід та його місце в методології наукових досліджень. 3. Логіка процесу наукового дослідження. Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.	2
	Самостійна робота: Опрацювання теоретичного матеріалу з теми, підготовка до практичного заняття. Підготовка доповідей, презентацій.	5
	Практичне заняття 8. 1. Факти дійсності та наукові факти. 2. Етапи наукового дослідження. 3. Методика дослідження як модель дослідження, розгорнута у часі.	2
	Знати: основні правила роботи з бібліотечними каталогами. Вміти: вільно володіти відповідним категоріальним	Тема 5. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи Лекція 9. План 1. Загальні відомості про інформацію. Роль інформації у науковій діяльності. Друковані носії інформації. 2. Носії і засоби поширення інформації на основі комп'ютерної техніки. 3. Поняття про документи як засоби фіксації

апаратом; розуміти зміст інформації, її можливості та місце в розвитку наукової думки.	наукової інформації. Класифікація документів (за конструктивною формою, за знаковою природою інформації, за періодичністю виходу в світ, ін.). 4. Типологія наукової інформації та основні види видань. Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.	
	Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.	8
	Практичне заняття 9. 1. Офіційні, організаційно-розпорядчі, науково-популярні, довідкові, нормативно-виробничі, навчальні документи та їх різновиди. Нормативно-технічні документи. Патентна інформація. Депоновані рукописи. Неопубліковані документи. 2. Особливості вторинної інформації та її пошук. 3. Призначення та види бібліотек. Бібліотечні фонди: основний і довідковий. 4. Бібліотечні каталоги та картотеки. Види каталогів; алфавітний, систематичний і предметний, їх особливості та призначення.	2
	Лекція 10. План 1. Методика пошуку першоджерел. Спеціальні бібліографічні видання та їх роль в інформаційному пошуку. Оформлення результатів інформаційного пошуку. 2. Методи роботи з документами. Експертиза документів. 3. Бібліографічний метод роботи з документами. Інформаційно-бібліографічні ресурси та основні їх складові. Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.	2
	Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.	9

	<p>Практичне заняття 10.</p> <p>1. Бібліографічна продукція (бібліографічний покажчик, бібліографічний список, бібліографічний огляд) та її різновиди.</p> <p>2. Техніка роботи зі спеціальною літературою. Правила цитування.</p>	2
<p>Знати: призначення самостійної роботи студентів, усвідомлювати доцільність її виконання; розуміти важливість самостійної роботи студентів для становлення їх особистості як науковця (дослідника)</p> <p>Вміти: вільно володіти відповідним категоріальним апаратом.</p>	<p>Тема 6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти в системі навчального процесу</p> <p>Лекція 11.</p> <p>План</p> <p>1. Сутність самостійної роботи здобувачів вищої освіти та основні її завдання.</p> <p>2. Етапи виконання самостійної роботи.</p> <p>3. Чинники, що впливають на ефективність виконання самостійної роботи.</p> <p>Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p>	11
	<p>Практичне заняття 11.</p> <p>1. Вимоги до організації та методики самостійної роботи.</p> <p>2. Методика вивчення літератури. Правила організації роботи над науковими першоджерелами.</p> <p>3. Етапи роботи з науковими працями. Виписки, тези, план, конспект як основні форми занотовування прочитаних джерел.</p>	2
<p>Знати: вимоги до виконання наукових досліджень та послуговуватися ними.</p> <p>Вміти: вільно володіти відповідним категоріальним апаратом, оформлювати</p>	<p>Тема 7. Організація виконання наукового дослідження та представлення його результатів</p> <p>Лекція 12.</p> <p>План</p> <p>1. Поняття наукової роботи та особливості її виконання. Літературна продукція як результат наукової роботи.</p> <p>2. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Правила редагування та оформлення наукової продукції.</p> <p>Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.</p>	2

список використаних джерел відповідно до чинного стандарту.	Самостійна робота: Опрацювання теоретичного матеріалу з теми, підготовка до практичного заняття. Підготовка доповідей, презентацій.	8
	Практичне заняття 12. 1. Різновиди наукової продукції та вимоги до них (реферат, звіт, тези доповіді, стаття, стаття, монографія). 2. Правила оформлення списку використаних джерел (ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання»). Види бібліографічних списків.	2
	Лекція 13. План 1. Кваліфікаційний проєкт: основні цілі та завдання. 2. Дисертаційна робота як різновид наукової роботи. Особливості роботи над дисертаційним дослідженням та захисту його результатів. Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.	2
	Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, виконання індивідуального завдання.	9
	Практичне заняття 13. 1. Порядок виконання та захисту кваліфікаційного проєкту, вимоги до них. Керівництво кваліфікаційним проєктом та його рецензування. 2. Вимоги до дисертаційних робіт. Етапи роботи над дисертаційним дослідженням.	2
Знати: роль наукових відкриттів у забезпеченні науково-технічного прогресу. Вміти: вільно володіти відповідним	Тема 8. Ефективність наукових досліджень та комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності Лекція 14. План 1. Впровадження результатів закінчених наукових досліджень. 2. Визначення результативності, ефекту та ефективності наукового дослідження. 3. Порядок практичного впровадження результатів дослідження.	2

категоріальним апаратом, оцінювати наукові дослідження на предмет їх ефективності.	4. Документальне оформлення підтвердження практичного впровадження результатів дослідження. Рекомендовані джерела: основні: 1-12. додаткові: 13-40. Інтернет-ресурси: 41-45.	
	Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.	11
	Практичне заняття 14. 1. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії. Види ефективності. Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень. 2. Винахідництво та раціоналізаторство та їх місце в економічному розвитку держави. 3. Винахід та його критерії. Раціоналізаторська пропозиція та її критерії.	2
Всього:		180 / 6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень : навч. посіб. Електронні дані. Київ : Центр учбової літератури, 2017. URL: http://10.0.2.150/docs/CUL/Org_nauk_dosl_Malska.pdf.
2. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 136 с.
3. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / авт.: М. Ю. Євтушенко, М. І. Хижняк. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 351 с.
4. Гнидюк І. В. Методологія і організація наукових досліджень : опорний конспект лекцій. Електронні дані. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. URL: http://10.0.2.150/docs/2018/101_2018/Metodol. i orhaniz.nauk. dosl..pdf.
5. Гнидюк І. В. Методологія і організація наукових досліджень : опорний конспект лекцій. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 73 с. + Електронна копія.
6. Самохвал О. О. Методологія і організація наукових досліджень : опорний конспект лекцій. Електронні дані. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2016. URL: http://10.0.2.150/docs/2017/3_2017/Metodol. i orh. nauk. dosl. OKL.pdf.
7. Самохвал О. О. Методологія і організація наукових досліджень : опорний конспект лекцій. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2016. 67 с. + Електронна копія.
8. Гузар Б. С. Методи та методологія наукових досліджень у фінансовій сфері. *Економіка та держава*. 2022. № 1. С. 83–87. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2022/17.pdf.
9. Жаворонкова Г. В., Мельник Л. Ю. Сучасна направленість методології наукового пошуку в дослідженні формування економіки знань в інформаційному суспільстві. *Економіка & держава*. 2018. № 2. С. 16–21.
10. Краус Н. М., Манжура О. В., Краус К. М. Наукові дослідження та інноваційні розробки у секторі вищої освіти. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № Вип. 21. С. 17–28. URL: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/6.pdf>.
11. Лагодієнко В. В., Каламан О. Б., Пурцхванідзе О. В. Особливості методології наукового дослідження сфери управління. *Бізнес-навігатор*. 2020. № 5. С. 77–83. URL: http://business-navigator.ks.ua/journals/2020/61_2020/14.pdf.
12. Муштай В., Лищенко М., Макарова В. Методологічні основи наукового дослідження стратегічних напрямів діяльності підприємств за концепції маркетингу відносин. *Економіка та суспільство*. 2022. № 35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1127/1085>.

Додаткові:

13. Бідасюк Н. Заголовок наукової статті англійською мовою без помилок. *Вища школа*. 2019. № 9. С. 32–45.

14. Бондаренко А. Чи вважається дослідження без індексації закінченим проєктом?. *Наука та метрика*. 2020. № 3. С. 28–29.

15. Гнатуш В. Шлях наукової розробки: від ідеї до патенту. *Наука та метрика*. 2020. № 5. С. 7–9.

16. Головна електронна база наукових робіт. *Освіта України*. 2018. № 10 верес. С. 6.

17. Голюк В., Луценко І., Нагорна І. Сучасні тенденції та специфіка науково-дослідної діяльності. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1470/1415>.

18. Дзюба С. Матеріальне стимулювання публікаційної активності науково-дослідної роботи викладачів закладів вищої освіти. *Вища освіта України*. 2018. № 2. С. 19–27.

19. Ключніченко О. Розвиток науки в Україні (за матеріалами бази державної бібліографії авторефератів дисертацій за 2017 р.). *Вісник Книжкової палати*. 2018. № 10. С. 10–16.

20. Короденко М. Гранти: державні і міжнародні. *Освіта України*. 2018. № 10 квіт. С. 7.

21. Короденко М. Український індекс наукового цитування. *Освіта України*. 2018. № 18 черв. С. 10.

22. Корсак К., Корсак Ю., Похресник А. Перші прояви настання нооери: нові цілі для освіти, перспективи PISA, радикальні зміни у використанні наукових досягнень. *Вища школа*. 2020. № 5. С. 33–50.

23. Коцюрубенко Г. Сучасні тенденції розвитку наукових досліджень фінансової політики: актуальні проблеми сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1783/1719>.

24. Левченко Н. Відкритий електронний архів - важливий чинник публікаційної активності науковців. *Бібліотечний вісник*. 2018. № 5. С. 3–7.

25. Лупенко Ю. О. Моделювання соціально-економічних відносин у процесі наукових досліджень. *Економіка АПК*. 2018. № 2. С. 7–13.

26. Мішук А. Як вибрати наукове видання саме для вашої статті?. *Наука та метрика*. 2020. № 3. С. 22–23.

27. Орлова К. Є., Бірюченко С. Ю. Етика бізнесу як об'єкт наукового дослідження. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. № 1(99). С. 76–82. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/254490>.

28. Почтовюк А. Б., Семеніхіна В. В. Роль наукової етики в сучасних економічних дослідженнях. *Ефективна економіка*. 2021. № 1. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2021/13.pdf.

29. Правильна організація часу науковця - запорука успіху швидкої публікації статті. *Наука та метрика*. 2020. № 5. С. 10–11.

30. Решетняк О. І. Перспективні напрями наукових досліджень у світі. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 107–114. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2020/22.pdf.

31. Рябець Н. М., Тимків І. В. Корпоративний потенціал в процесі глобалізації наукових досліджень та інновацій. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/103.pdf.

32. Свистунов С. Я., Перконос П. І., Субботін С. В., Твердохліб Є. М. На шляху до створення української національної хмари відкритої науки. *Проблеми програмування*. 2021. № 3. С. 27–39.

33. Ткачук Г. О. Економічна безпека підприємства: вектор актуальних наукових досліджень. *Підприємництво та інновації*. 2019. № 10. С. 87–93. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/239/231>.

34. Хаустова В. Є., Решетняк О. І. Основні тенденції та проблеми розвитку науки в Україні. *Проблеми економіки*. 2019. № 2. С. 62–72. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2019-2_0-pages-62_72.pdf.

35. Цурган А. Як вченому не відставати від тенденцій сучасної науки та наукометрії?. *Наука та метрика*. 2019. № 2. С. 6–9.

36. Чеберкус Д. В., Ловінська Л. Г., Коритник Л. П. Калькулювання собівартості наукових досліджень і розробок: удосконалення методичного забезпечення. *Фінанси України*. 2019. № 4. С. 8–31.

37. Чуканова С. Дотримання норм академічної доброчесності у процесі управління дослідницькими даними: зарубіжна практика. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2018. № 2. С. 52–63. URL: <http://librinfosciences.knukim.edu.ua/article/view/152574>.

38. Штовба С. Д., Петричко М. В. Тематичне моделювання науковців на основі їх інтересів у Google Scholar. *Системні дослідження та інформаційні технології*. 2021. № 2. С. 113–129.

39. Ященко М. Огляд наукових журналів України: в якому журналі опублікувати статтю?. *Наука та метрика*. 2020. № 5. С. 12–13.

40. Ященко М. Професійний розвиток у сфері науки: що має знати вчений? *Наука та метрика*. 2020. № 4. С. 16–18.

Інтернет-ресурси:

41. Законодавча база Верховної Ради України. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.

42. Міністерство освіти і науки України. URL : <http://www.mon.gov.ua/>.

43. Український інститут науково–технічної та економічної інформації. URL : <http://www.uintai.kiev.ua/>.

44. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.

45. Національна парламентська бібліотека України. URL : <http://www.nplu.kiev.ua>.